

1. ΘΕΜΑ

Οριστικό – αόριστο άρθρο

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

η πόλη/οι πόλεις, η λέξη/οι λέξεις

το σκύλο / ένα σκύλο

τη γάτα / μια γάτα

τον αέρα, τον καπνό, τη λίμνη, έναν τζιτζικα, ένα ζωγράφο

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A ΚΕΓ, 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Κλίση ουσιαστικών

Γένος, αριθμός, πτώση

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

α) απουσία άρθρου: *μαμά σπίτι, ιστορία μου αρέσει*

β) λάθη στη χρήση των άρθρων: *το άνθρωποι είναι όμορφοι, ο μπαμπάς πηγαίνει σε ένα δουλειά, το τοίχο είναι πράσινο, ήρθε ένα καθηγητή*

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το άρθρο (οριστικό ή αόριστο) χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του ονόματος. Η Ελληνική έχει δύο άρθρα: το οριστικό (*ο, η, το*) και το αόριστο (*ένας, μια, ένα*). Και τα δύο κλίνονται ως προς την πτώση και το γένος. Το οριστικό άρθρο κλίνεται και ως προς τον αριθμό, ενώ το αόριστο απαντάται μόνο στον ενικό. Και τα δύο προηγούνται πάντα σε μια ονομαστική φράση και συμφωνούν με αυτή ως προς το γένος, τον αριθμό και την πτώση. Το οριστικό και το αόριστο άρθρο δεν έχουν τύπους κλητικής.

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

	Ενικός			Πληθυντικός		
Ονομαστική	ο	η	το	οι	οι	τα
Γενική	του	της	του	των	των	των
Αιτιατική	το(ν)	τη(ν)	το	τους	τις	τα

Κρατάει το τελικό (ν) η αιτιατική του αρσενικού και του θηλυκού (*τον, την*) όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από φωνήεν, από στιγμιαίο σύμφωνο (κ, π, τ), από δίψηφο σύμφωνο (μπ, ντ, γκ, τσ, τζ) ή από διπλό σύμφωνο (ξ, ψ).

Π.χ.: *τον αέρα, την κότα, τον παππού, τον τυφλό, την μπάλα, τον ντορβά, την γκρίνια, την τσάντα, τον τζιτζικα, τον ξυλοκόπο, την ψυχή.*

Δεν κρατάνε το τελικό (ν) όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από εξακολουθητικό σύμφωνο (β, γ, δ, ζ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, φ, χ).

Π.χ.: *τη βέρα, το γάιδαρο, το δράκο, τη ζωή, το θάνατο, τη λίμνη, τη μάνα, τη νύφη, τη ροδιά, τη σούπα, τη φωτιά, το χιονάνθρωπο.*

ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

Οι τύποι του αόριστου άρθρου ταυτίζονται με εκείνους του αριθμητικού *ένας, μια, ένα*, με τη διαφορά ότι οι τύποι του θηλυκού προφέρονται ως μονοσύλλαβες λέξεις, ενώ, αντίθετα, οι τύποι του θηλυκού του αριθμητικού προφέρονται ως δισύλλαβες λέξεις.

Π.χ.: *Ήρθε **μια** φίλη μου.* (αόριστο άρθρο *μια* = κάποια)
*Έφαγα μόνο **μία** σοκολάτα.* (αριθμητικό *μία*, όχι δύο)

	Ενικός		
Ονομαστική	ένας	μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	ένα(ν)	μια(ν)	ένα

Κρατάει το τελικό (ν) η αιτιατική του αόριστου άρθρου *έναν* όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από φωνήεν, από στιγμιαίο σύμφωνο, από δίψηφο σύμφωνο ή από διπλό σύμφωνο.

Π.χ.: *έναν* άνθρωπο, *έναν* κύριο, *έναν* τσέλιγκα, *έναν* ψυχολόγο.

Δεν κρατάει το τελικό (ν) όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από εξακολουθητικό σύμφωνο.

Π.χ.: *ένα* γαύρο, *ένα* ζητιάνο, *ένα* λαγό, *ένα* μύλο, *ένα* νόμο.

Συνηθίζεται στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία να κρατάει το τελικό (ν) η αιτιατική *μια* όταν η λέξη που ακολουθεί αρχίζει από φωνήεν.

Π.χ.: *μιαν* ανάσα, *μιαν* ιδέα, *μιαν* όμορφη κοπέλα.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η κλίση και η επιλογή του κατάλληλου άρθρου αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα φαινόμενα κατά την εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, γιατί παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, αλλά και γιατί συχνά οι καταλήξεις των ονομάτων αποπροσανατολίζουν ως προς τη συμφωνία (π.χ. *τους γιατρούς, τους πίνακες, τις γυναίκες, την κάρτα, τα δέματα*). Μεγαλύτερη δυσκολία αντιμετωπίζουν οι τουρκόφωνοι με το αόριστο άρθρο, γιατί κλίνεται και ακολουθεί στη συμφωνία την πτώση του ονόματος το οποίο συνοδεύει.

Είναι χρήσιμη η εξάσκηση όσον αφορά την κλίση του οριστικού και του αόριστου άρθρου με συνοδεία επιθέτων και ουσιαστικών, ώστε να γίνει αντιληπτή η αντιστοιχία των καταλήξεων:

ο μεγάλος κάμπος
της μεγάλης πόλης
των ψηλών κτιρίων
έναν άσχημο άνθρωπο
τη μικρή λίμνη

Ο διδάσκων θα πρέπει και να δώσει έμφαση στα λάθη που κάνουν οι μαθητές στη χρήση των άρθρων, εξηγώντας το γιατί πρέπει να επιλέγεται το σωστό άρθρο κάθε φορά.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΠ4: Το γένος

ΓΓ29: Το οριστικό άρθρο

ΑΤ58: Συμφωνία στοιχείων μέσα στην ονομαστική φράση

ΑΤ21: Απαλοιφή του τελικού -ν

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 25, 45-78, 97-107, 109-117, 122-124, 126, 189.